

ความหลากหลายสายพันธุ์ปลาในลุ่มน้ำโขง

ปลาและสัตว์น้ำจืดชนิดอื่นๆ คือแหล่งโปรตีนหลักของผู้คนที่อาศัยอยู่ในชนบทของลุ่มน้ำโขงตอนล่าง (4 ประเทศลุ่มน้ำโขงตอนล่าง ไม่รวมจีนและพม่า) ยกเว้นสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงในเวียดนามซึ่งติดทะเล อัตราการบริโภคปลาน้ำจืดสูงมากในเกือบทุกพื้นที่ลุ่มน้ำ เราเสนอภาพรวมการบริโภคปลาในแม่น้ำโขงของประชากรในภูมิภาคจากรายงานการประเมินพื้นฐานการทำประมง (Fisheries Baseline Assessment Working Paper) ของคณะกรรมการประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงยุทธศาสตร์ของแม่น้ำโขง (Mekong River Commission's Strategic Environmental Assessment, ICEM 2010)

ความหลากหลายสายพันธุ์ปลาในลุ่มน้ำโขง

รายงานการประเมินพื้นฐานการทำประมง (Fisheries Baseline Assessment Working Paper) ประเมินความหลากหลายของพันธุ์ปลาในแม่น้ำโขงจากฐานข้อมูลปลาที่อาศัยในแม่น้ำ 204 สาย ทะเลสาบ 32 แห่งทั่วโลก ในทะเบียนข้อมูลเมื่อปี 2552 (2009) มีการยืนยันว่ามีการพบพันธุ์ปลา 781 ชนิดในแม่น้ำโขงเป็นรองแค่ 1,271 ชนิด ในแม่น้ำอเมซอนเท่านั้น แสดงให้เห็นว่าแม่น้ำโขงเป็นแม่น้ำสายที่ 2 ของโลกในด้านความหลากหลายของสายพันธุ์ปลา ตามรายงานโดยองค์กร World Wildlife Fund (WWF) ลุ่มน้ำโขงมีจุดเด่นทางความหลากหลายทางชีวภาพ มีการค้นพบพันธุ์ปลากว่า 279 ชนิดในทศวรรษที่ผ่านมา และที่คาดกันก่อนหน้านี้ว่ามีพันธุ์ปลากว่า 1,200 ชนิดในแม่น้ำโขง แต่ปัจจุบันเข้าใจว่ามีพันธุ์ปลาจืดแค่ 850 ชนิดและราว 1,100 ชนิดอาศัยในแม่น้ำ (รวมปลาทะเลยักษ์ถิ่นฐานชั่วคราวเข้ามาในปากแม่น้ำโขงด้วย) ยิ่งกว่านั้นพันธุ์ปลา 197 ชนิดในทะเลสาบโตเลที่ถูกลบทะเบียนในฐานข้อมูลปลาแสดงให้เห็นว่าทะเลสาบโตเลเป็นที่ 4 ในโลกในแง่ความหลากหลายทางชีวภาพพันธุ์ปลา (ทะเลสาบปีวาของญี่ปุ่นเป็นที่ 6 มี 69 ชนิด)

ตารางแสดงจำนวนพันธุ์ปลาในจากพื้นที่ 20 แห่ง ในลุ่มน้ำ (รวมถึงลำน้ำสาขาย่อย)

พื้นที่	สายพันธุ์	ครอบครัว	ถิ่นฐาน
จีน-แหล่งต้นน้ำ	24	3	4
จีน-ตอนบน	34	4	4
จีน-ตอนกลาง	48	8	7
จีน-ตอนล่าง	122	21	15
ลาวตอนเหนือ	140	30	26
น้ำอู	72	15	29
น้ำจึม	156	27	43
น้ำแมง	57	19	17
น้ำกะดิง	99	21	38
สงคราม	216	40	39

เซบั้งไฟ	157	31	51
เซบั้งเฮียง	160	33	47
มูลซี้	270	38	49
น้ำตกคอนพะเพ็ง	168	34	25
สะตึ่งเตี๋ย-กระแจะ	204	37	33
เซโขง	214	33	63
เซชาน	133	26	24
สะเวปอก	204	32	38
โตนเลสาบ	284	45	31
ปากแม่น้ำโขง	486	73	28

ตาราง: ความหลากหลายสายพันธุ์ในพื้นที่ 20 แห่งของกลุ่มน้ำโขง (ICEM 2010:11)

จากตารางพบว่า แม็กเว่นสามเหลี่ยมปากแม่น้ำโขงซึ่งมีปลาทะเลอาศัยอยู่ แม่น้ำโขงและลำน้ำสาขาก็มีสัตว์น้ำมากมาย มีพันธุ์ปลากว่า 200 ชนิดในกลุ่มน้ำสงครามและลุ่มน้ำมูลซี้ (ในไทย) ในลำน้ำสายหลักระหว่างสะตึ่งเตี๋ยและกระแจะ และในกลุ่มน้ำเซโขงและลุ่มน้ำสะเวปอก (ในกัมพูชา)

เอกสารอ้างอิง

International Center for Environmental Management (ICEM). 2010. *Mekong River Commission (MRC) Strategic Environmental Assessment (SEA) for Hydropower on the Mekong Mainstream: Fisheries Baseline Assessment Working Paper*. Vientiane, Lao PDR: MRC. <http://www.mrcmekong.org/about-the-mrc/programmes/initiative-on-sustainable-hydropower/strategic-environmental-assessment-of-mainstream-dams/>

ยูกะ คิกุจิ